

Ресми рецензент, филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор А.С. Исакованың
«8D02304 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша философия (PhD) докторы дәрежесін алу үшін
Айнур Нурасловна Кущанованың «М. Әуезов шығармаларының лингвомәдени және когнитивті аспектілері»
тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысына
ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация <u>Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.</u>	А.Н. Кущанованың «М. Әуезов шығармаларының лингвомәдени және когнитивті аспектілері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» басым бағытына сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыс Қазақстан Республикасында 2023–2029 жылдарға арналған жоғары білім мен ғылымды дамыту тұжырымдамасына сәйкес орындалған. Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес.

2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін <u>қосады/қоспайды</u> , ал оның <u>маңыздылығы ашылған/ашылмаған</u> .	А.Н. Кущанованың «М. Әуезов шығармаларының лингвомәдени және когнитивті аспектілері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы қазақ тіл білімінің дамуында маңызды ғылыми-зерттеу болып табылады және ғылымға елеулі үлес қосады. Біріншіден, бұл зерттеу М. Әуезовтің көркем мұрасын тек әдеби тұрғыдан ғана емес, лингвомәдени және когнитивтік бағыттар арқылы қарастыруымен ерекшеленеді. Мұндай тәсіл жазушы шығармаларында көрініс тапқан ұлттық дүниетаным, мәдени кодтар мен тілдік сана құрылымдарын тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Мысалы, диссертацияда «Көксерек», «Жетім», «Қаралы сұлу» сияқты туындылардағы метафоралар, символдар мен концептілер когнитивтік лингвистика әдістерімен сараланып, олардың қазақ халқының мәдени санасындағы орны ашылады. Бұл қазақ тілінің бейнелі әлеуетін және көркем дискурс арқылы берілетін ұлттық танымды сипаттауда құнды материал береді. Екіншіден, зерттеу нәтижелері лингвомәдениеттану, концептуалдық талдау, дискурс теориясы салаларында жаңа ғылыми бағыттардың дамуына ықпал ете алады. Сондай-ақ, бұл еңбек тіл мен мәдениетті сабақтастыра зерттейтін магистрлік және докторлық бағдарламаларға оқу құралы ретінде енгізуге жарамды.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Диссертация авторы ғылыми стильдің талаптарына сай жаза алады, ғылыми терминологияны дұрыс қолданады, ойды дәл және жүйелі жеткізеді. Материалдың мазмұны логикалық тұрғыдан бірізді, тілдік құрылымы сауатты әрі нормаға сай. Жазу мәнері нақты, аргументтері дәлелді, дереккөздермен жұмыс жасау мәдениеті қалыптасқан.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі ғылыми тұрғыдан жан-жақты дәлелденген. Диссертациялық жұмыста таңдалған мәселе қазіргі лингвистика ғылымының өзекті бағыттарымен, атап айтқанда, когнитивтік лингвистика, дискурс теориясы, тіл мен мәдениет байланысы сияқты салалармен сабақтас. Сонымен қатар, зерттеу нәтижелері тілдік тұлғаны, мәдениетті, аударма теориясын, терминологиялық жүйені және көптілді ортадағы дискурстық

			ерекшеліктерді түсінуде маңызды үлес қосады. Осыған байланысты диссертацияның өзектілігі теориялық және практикалық тұрғыда негізделген деп айтуға толық негіз бар.
	4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: <u>1) айқындайды;</u> 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.		Диссертациялық жұмыстың мазмұны мен құрылымы зерттеу тақырыбының ғылыми мәнін толық ашуға бағытталған. Әр бөлім мен тарау диссертация атауында көрсетілген мәселені кезең-кезеңімен талдап, теориялық негіздемесі мен практикалық дәлелдемелерін ұсынады. Зерттеу нысаны, пәні, мақсат-міндеттері, ғылыми жаңалығы, қолданылған әдіс-тәсілдер және алынған нәтижелер тақырыппен тығыз байланыста қарастырылып, оның логикалық бірізділігін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, жұмыста келтірілген лингвистикалық деректер мен талдаулар зерттеу объектісін жан-жақты сипаттауға мүмкіндік беріп, диссертация тақырыбының мазмұндық тұрғыда толық әрі жүйелі түрде ашылғанын дәлелдейді. Осыған орай, диссертация мазмұны өз тақырыбын ғылыми тұрғыда нақты әрі толық айқындайды деп бағалауға болады.
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: <u>1) сәйкес келеді;</u> 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.		Диссертациялық жұмыста қойылған зерттеу мақсаты мен соған сәйкес айқындалған ғылыми міндеттер зерттеу тақырыбының мазмұнымен өзара үйлесімді әрі логикалық бірлікте берілген. Зерттеу мақсаты тақырыпта белгіленген негізгі мәселені шешуге бағытталса, міндеттер сол мақсатқа қол жеткізу жолындағы кезеңдік ғылыми әрекеттердің нақты көрінісін көрсетеді. Әрбір міндет диссертация құрылымындағы тараулар мен бөлімдерде жүйелі түрде жүзеге асырылып, ғылыми нәтижелермен дәлелденген. Сонымен қатар, зерттеудің теориялық-методологиялық базасы мен эмпирикалық дереккөздер мақсат пен міндеттерге сай таңдалып, олардың орындалуына нақты мүмкіндік жасаған. Осыған байланысты, диссертацияның мақсаты мен міндеттері тақырыбына толық сәйкес келеді және зерттеу үдерісінің бағыт-бағдарын ғылыми тұрғыда дұрыс айқындайды.
	4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: <u>1) толық байланысқан;</u> 2) ішінара байланысқан;		Диссертациялық жұмыстың құрылымы мен мазмұны ішкі логикалық жүйеге құрылған. Зерттеудің кіріспе бөлімі жалпы ғылыми мәселені тұжырымдап, зерттеу өзектілігін, мақсаты мен міндеттерін нақтылап береді. Бұл бастапқы негіздер келесі

		3) байланыс жоқ.	тарауларда теориялық және практикалық тұрғыдан дәйектеліп, ғылыми дәлелдемелермен негізделген. Әр бөлім өзінен кейінгі бөлімге ұласып, бір-бірімен логикалық байланыста дамып отырады. Зерттеу барысында ұсынылған ғылыми ережелер мен тұжырымдар диссертация құрылымымен үйлесім таба отырып, ортақ ғылыми идеяны ашуға қызмет етеді. Сонымен қатар, қорытынды бөлімде алынған нәтижелер бүкіл жұмыс мазмұнымен үйлесе отырып, зерттеу мақсаты мен міндеттерінің орындалғанын дәлелдейді. Осыған орай, диссертацияның барлық бөлімдері мен ғылыми ережелері толықтай логикалық байланыста құрылған деп айтуға болады.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: <u>1) сыни талдау бар;</u> 2) талдау ішінара жүргізілген; 3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	Диссертациялық жұмыста зерттеуші ұсынған жаңа ғылыми қағидаттар мен әдістер терең талданып, нақты мысалдармен және тілдік деректермен дәлелденген. Автор бұрыннан белгілі ғылыми тұжырымдармен салыстыра отырып, олардың артықшылықтары мен шектеулерін көрсетіп, жаңа ұсыныстардың теориялық және практикалық маңызын айқындайды. Жұмыста жүргізілген салыстырмалы және сыни талдау автор ұсынған жаңалықтардың ғылым үшін өзектілігі мен құндылығын арттырады. Сонымен қатар, бұл шешімдердің қазіргі ғылыми парадигма аясында орнын көрсетуге мүмкіндік береді.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? <u>1) толығымен жаңа;</u> 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық жұмыста алынған ғылыми нәтижелер мен тұжырымдар толығымен жаңа болып табылады. Зерттеуші ұсынған теориялық ережелер мен аналитикалық ұстанымдар қазіргі тіл білімінде алғаш рет қарастырылып отыр. Бұл жаңалықтар тілдік деректерді когнитивтік, лингвомәдени және дискурстық тұрғыдан зерделеу арқылы алынған және бұрынғы зерттеулермен қайталанбайды. Автордың тілдік тұлға концептісін, мәдени концептіні және терминологиялық жүйені жаңа ғылыми негізде ұсынуы зерттеудің ғылыми жаңашылдығын дәлелдейді. Жұмыстың нәтижелері қазақ тіл білімінің әрі қарай дамуына серпін беретін маңызды үлес ретінде бағаланады.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? <u>1) толығымен жаңа;</u>	Диссертациялық жұмыстың қорытындылары толығымен жаңа ғылыми нәтижелерге негізделген. Автор зерттеу барысында бұрын ғылыми айналымға түспеген тілдік, лингвомәдени және

		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	когнитивтік деректерді талдап, олардан өзекті теориялық тұжырымдар жасап шығарған. Қорытындылар автордың дербес ғылыми ізденісі нәтижесінде ұсынылған, қолданыстағы тұжырымдармен қайталанбайды және қазақ тіл білімінің жаңа бағыттарына жол ашатын жаңаша ғылыми көзқарасты білдіреді. Сонымен қатар, жұмыс нәтижелері мен қорытындылары практикалық тұрғыдан да құнды болып табылады және болашақ ғылыми зерттеулер үшін маңызды негіз бола алады.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? <u>1) толығымен жаңа;</u> 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық жұмыста ұсынылған техникалық, технологиялық және басқарушылық шешімдер ғылыми жаңалығымен ерекшеленеді және бұрын қолданылған тәсілдермен салыстырғанда тиімділігі жоғары. Автордың ұсынған әдістері мен модельдері нақты ғылыми негіздерге сүйеніп жасалған, теориялық және тәжірибелік жағынан жан-жақты дәлелденген. Бұл шешімдер қазіргі тілдік, мәдени және дискурстық процестерді жаңа қырынан түсінуге мүмкіндік береді, сондай-ақ гуманитарлық ғылым саласындағы зерттеулердің әдіснамалық әлеуетін кеңейтеді. Демек, ұсынылған шешімдер отандық ғылым үшін тың, мазмұнды және қолданбалы мәнге ие.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген</u>/негізделмеген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Диссертациялық жұмыста жасалған барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан жан-жақты дәлелденген. Әрбір тұжырым нақты мысалдармен, теориялық негіздермен және салыстырмалы талдаумен бекітілген. Автор ұсынған пікірлер мен ережелер зерттеу материалдарына сүйене отырып логикалық түрде дәлелденген және тұтас зерттеу құрылымымен өзара үйлесім тапқан.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	Диссертацияда ұсынылған және қорғауға шығарылған барлық негізгі тұжырымдар: 1) негізделген түрде дәлелденген; 2) тривиалды емес; 3) жаңалығы бар; 4) кең көлемде қолдану мүмкіндігіне ие; 5) автордың ғылыми мақалаларында дәлелденген. Диссертацияда ұсынылған негізгі ереже ғылыми тұрғыда толық

		7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ 3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	дәлелденді. Автор ережені теориялық тұғырлар мен эмпирикалық материалдарға сүйене отырып негіздеген. Ереженің дұрыстығы нақты мысалдармен, салыстырмалы талдаулармен және ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған. Бұл ереже зерттеу жұмысының логикалық құрылымына сай келеді және қорытындылармен тығыз байланысты. Диссертациялық жұмыс тривиалды емес, себебі зерттеуде тіл бірліктері тек құрылымдық деңгейде ғана емес, олардың артында жатқан ұлттық дүниетаным, менталитет пен мәдени кодтар терең талданады. Мәселен, «Көксерек» әңгімесі арқылы «табиғат–адам–жануар» үштағаны негізінде қазақ халқының қоршаған ортаға, түз тағыларына деген қатынасы көрсетіледі. «Көксерек» бейнесі – жай ғана қасқыр емес, ол дала заңының, бостандық пен тағылықтың символы ретінде танылады. Зерттеуші осы образ арқылы мәдени концептілердің – «еркіндік», «қауіп», «жабайылық» ұғымдарының когнитивтік моделін ашады. Сонымен қатар, шығармада қолданылған ұлттық лексемалар (мысалы, «ит-құс», «көкжал», «түз тағылары») мәдени-танымдық ақпарат тасушы ретінде қарастырылады. Бұл тәсіл жұмыстың тривиалдылықтан алыс, жаңаша ғылыми парадигмаға негізделгенін дәлелдейді. Диссертациялық жұмыс жаңашыл сипатқа ие, себебі зерттеу тілдік құрылымдар мен мәдени құндылықтардың өзара байланысын жаңа қырынан ашып, қазақ әдебиетінің классигінің шығармаларын когнитивтік тәсілмен талдайды. Мысалы, «Жетім» романындағы басты кейіпкердің тағдыры арқылы ұлттық менталитет пен дәстүрлі құндылықтар көрсетіледі. Романда жетімдік тақырыбы тек әлеуметтік мәселе ретінде ғана қаралмай, қазақ қоғамындағы отбасы, туыстық қатынастар, адамгершілік ұғымдары арқылы кеңінен бейнеленеді. Зерттеуші «жетім» ұғымының лингвомәдени концепциясын анықтап, оның когнитивтік модельдерін жасауда жаңа әдістемелік тәсілдер қолданған. Мысалы, роман кейіпкерлерінің диалогтарындағы ұлттық нақыштағы идиомалар мен мақал-мәтелдер арқылы қазақтың рухани әлемі мен дүниетанымы көрініс табады.
--	--	---	--

			Осылайша, жұмыс М.Әуезов шығармаларын зерттеуде бұрын қаралмаған мәдени-танымдық деңгейде жаңа ғылыми нәтижелерге жетуге мүмкіндік береді, бұл диссертациялық жұмыстың жаңашылдығын дәлелдейді.
8.	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған: <u>1) ия;</u> 2) жоқ.	Диссертацияда әдіснама тұрғысынан нақты және негізделген таңдау жасалған. Зерттеуде тілдің мәдени контекстпен тығыз байланысын ашатын когнитивтік және лингвомәдени тәсілдер қолданылған, бұл Әуезов шығармаларын кешенді әрі жан-жақты талдауға мүмкіндік береді. Мысалы, «Жетім» романында автор ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін көрсету үшін когнитивтік семантика әдісін пайдаланады. Жетімдік ұғымы қазақ мәдениетіндегі рухани және әлеуметтік мағыналармен байланыстырылып, оның когнитивтік картаға қалай орналастырылатыны зерттеледі. Әсіресе, кейіпкерлердің сөз әрекеттері мен олардың мәдени символикасы жан-жақты қарастырылып, тілдік құралдар мен мәдени дәстүрлер арасындағы үйлесім анықталады. Бұл әдіснама шығарманың мәнін терең түсінуге, сондай-ақ қазақ халқының тарихи-мәдени құндылықтарын көрсетуге мүмкіндік береді. Осылайша, диссертацияда таңдалған әдіснамалық негіздер зерттеудің ғылыми құндылығы мен нақтылығын қамтамасыз етеді.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: <u>1) ия;</u> 2) жоқ.	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы, ғылыми зерттеулердің заманауи әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін тиімді пайдалану негізінде алынғаны анық байқалады. Бұл зерттеудің ғылыми дәлдігін арттырып, алынған мәліметтердің сенімділігі мен өзектілігін қамтамасыз етеді. Сондықтан, диссертацияда қазіргі заманғы цифрлық құралдар мен әдіснамалық тәсілдер орынды және нәтижелі қолданылған деп толық негізде айтуға болады.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған	Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар нақты мысалдармен, мәтіндік талдаулармен және эмпирикалық материалдар негізінде дәлелденіп, ғылыми тұрғыдан расталған. Зерттеу жұмысы педагогикалық экспериментке негізделмегенімен, алынған

		(педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): <u>1) ия;</u> 2) жоқ.	нәтижелер лингвистикалық және когнитивтік талдау әдістері арқылы жан-жақты негізделген.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.	Зерттеу дереккөздері ретінде лингвомәдениеттану мен когнитивті лингвистика саласы бойынша жазылған зерттеулердегі ғылыми тұжырымдар және М. Әуезовтің «Көксерек» әңгімесі (27 бет, 1,7 баспа табақ), «Жетім» әңгімесі (8 бет, 0,5 баспа табақ), «Қаралы сұлу» әңгімесі (13 бет, 0,8 баспа табақ), «Қорғансыздың күні» (21 бет, 1,3 баспа табақ), «Қараш-Қараш оқиғасы» (75 бет, 4,6 баспа табақ), «Қилы заман» (155 бет, 9,6 баспа табақ) алынды. Жазушының жалпы 299 бет (18,7 баспа табақ) көркем мәтіні талдауға түсті. Аталған әңгімелер М. Әуезовтің «Әңгімелер мен хикаяттар» (2009) деп аталатын еңбегінен алынды. Әңгімелердің жазылу тарихы туралы ғылыми түсініктемелер жазушы шығармаларының елу томдық жинағының 3-томынан алынды. Көркем мәтіндегі концептілерді лингвистикалық талдауда қазақ тілінің түсіндірме сөздігі (2008), қазақ әдеби тілінің он бес томдық сөздігінің 5-томы (2011), фразеологиялық сөздік (2007), «Қазақтар ана тілі әлемінде: этнолингвистикалық сөздік», 2-том (2013), «Қазақтың дәстүрлі атаулары: энциклопедиялық сөздік» (2013), «Қазақстан мифоантропонимдері» (үш тілді иллюстрациялы мифосөздіктің 1-томы, 2022), монографиялар (Н.М. Джусупов, А. Тойшанұлы, С. Қондыбай, Б. Бияров, Б. Ақбердиева, Г.Г. Гиздатов т.б.) пайдаланылған.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз.	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолу жасауға жеткілікті. Диссертациялық жұмыста отандық және шетелдік авторларды, электрондық дереккөздерді қосқанда 159 әдебиет қолданылған және барлығына сілтемелер диссертациялық жұмыстарды ресімдеуге арналған талаптарға сай көрсетілген. Диссертациялық жұмыстың дәлелдемелері визуалды ақпаратпен толықтырылған, диссертацияда 18 кесте, 5 сурет қолданылған.
9	Практикалық	9.1 Диссертацияның теориялық	Диссертациялық жұмыс лингвоконцептология, дискурсология,

	құндылық қағидаты	маңызы: 1) бар; 2) жоқ.	лингвомәдениеттану, когнитивті лингвистиканың жалпы және жеке сұрақтарын дамытуға, олардың ұғымдық аппаратын толықтыруға септігін тигізеді.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: <u>1) ия;</u> 2) жоқ.	Зерттеуде талданған тілдік материалдарды сөздік жасау ісінде, тіл біліміндегі когнитивтік, лингвомәдени бағыттағы пәндерге арналған оқу құралдары, элективті курстар дайындауда практикалық маңызы зор.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма? <u>1) толығымен жаңа;</u> 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Иә, диссертациялық жұмыста ұсынылған практикалық ұсыныстар толығымен жаңа. Олар зерттеу барысында алынған теориялық тұжырымдар мен лингвокогнитивтік, лингвомәдени талдаулардың негізінде жасалған және бұрынғы зерттеулерде қарастырылмаған тың тәсілдер мен бағыттарды ұсынады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: <u>1) жоғары;</u> 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Академиялық жазу сапасы жоғары деңгейде деп бағаланады. Диссертация ғылыми стиль талаптарына сай жазылған, терминологиялық дәлдік пен логикалық құрылым сақталған. Автордың ойы нақты, дәлелді және жүйелі түрде баяндалған, ғылыми аппарат (дәйексөздер, сілтемелер, әдебиеттер тізімі) талапқа сай рәсімделген. Ғылыми дискурс нормалары, аргументация, тұжырымдарды дәйектеу, құрылымдық бірізділік сияқты академиялық жазудың негізгі көрсеткіштері толық сақталған. Сонымен қатар, автордың ғылыми тілі сауатты, ғылыми категорияларды қолдануы орынды әрі нақты.
11.	Диссертацияға ескертулер		1. Теория мен практика арасындағы байланысты нақтылау қажет, себебі зерттеуде лингвомәдени және когнитивтік талдау жақсы берілгенімен, алынған нәтижелердің практикалық қолданыс аясын (мысалы, білім беру, әдебиеттану, тіл үйрету процесінде) нақты көрсету ұсынылады. Бұл диссертацияның қолданбалы маңызын арттырады. 2. Ғылыми стильді сақтау және түсінуді жеңілдету үшін кейбір терминдерді жүйелеп, нақтылау қажет. Мәселен, «Жетім» әңгімесіндегі бала психологиясын сипаттауда «сорлы бала», «бейшара жетім» сөздері эмоционалды-бағалауыштық реңкке ие. Бірақ диссертацияда бұл кейде «прагматикалық реңк» деп түсіндірілген. Мұндай жағдайда терминдердің мағыналық

			айырмашылығы түсіндіріліп, нақты тілдік бірліктермен дәлелденіп, бір термин – бір мағына принципі сақталуы тиіс. Бұл ескертулер диссертацияның жалпы оң бағасын төмендетпейді, ұсыныс ретінде берілді.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Докторанттың ғылыми жарияланымдары диссертациялық зерттеу тақырыбына толық сәйкес келеді. Атап айтқанда, зерттеу нәтижелері Scopus деректер базасына енген 1 мақалада, ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда жарық көрген 4 мақалада, сондай-ақ халықаралық және республикалық деңгейдегі 6 ғылыми-теориялық конференция материалдарында жарияланған. Бұл жарияланымдар докторанттың зерттеу жұмысының өзектілігі мен ғылыми маңыздылығын, сондай-ақ диссертациялық тақырыптың терең әрі жан-жақты талданғанын көрсетеді.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетіне Кушанова Айнуր Нурасловнаға «8D02304 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін беру туралы өтініш білдіремін.

Кушанова Айнуր Нурасловнаның «М. Әуезов шығармаларының лингвомәдени және когнитивті аспектілері» атты диссертациясына оң пікірімді бере отырып, қорғауға ұсынуға лайық жұмыс деп есептеймін.

Рецензент:

Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті
қазақ филологиясы кафедрасы,
филология ғылымдарының кандидаты,
қауымдастырылған профессор

Исакова Асылымай Сагинбековна

